

ЗДРАВЕН СТАТУС НА НАСЕЛЕНИЕТО КЪМ 7 СЕПТЕМВРИ 2021 Г. В ОБЛАСТ БУРГАС

Окончателни данни

По време на Преброяване 2021 е получена информация за три основни характеристики на здравния статус на населението: самооценка на здравето, наличие на ограничения в ежедневните дейности поради здравословен проблем (лица с ограничение) и хора с увреждания.

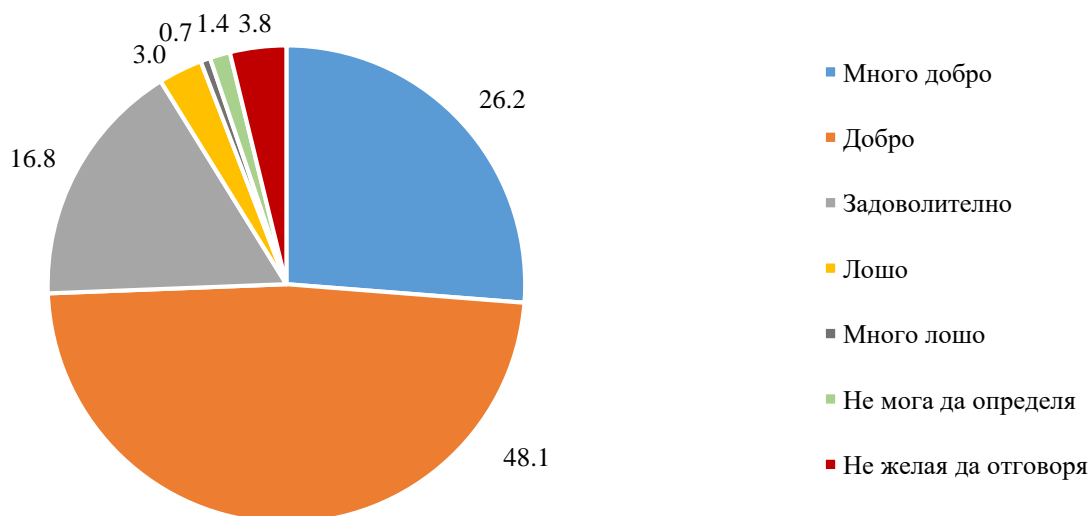
Съгласно националното законодателство и методологията на преброяването въпросите по темата за здравния статус са доброволни. Тъй като част от населението на страната не беше обхванато по време на преброяването, и за нея бяха добавени данни от административни източници, структурите и съответните коефициенти, характеризиращи здравния статус на населението са изчислени към общия брой на отговорилите лица, а не към цялото население.

Самооценка на здравето

Изследователите приемат, че хората оценяват комплексно наличието или отсъствието на заболявания, функционалните ограничения и ограничаването на дейностите в ежедневния живот, дължащи се на причини, свързани със здравето. Зададеният въпрос „Как най-общо оценявате Вашето здраве?“ е субективна оценка на лицата с петстепенна скала за отговор и се отнася за здравето като цяло, а не за моментното здравословно състояние.

Към 7 септември 2021 г. най-големи са броят и относителният дял на лицата, които самоопределят здравето си като добро - 166 565 (48.1%), следвани от много добро - 90 768 (26.2%), и задоволително - 58 059 (16.8%). Като лошо и много лошо оценяват здравето си съответно 10 327 и 2 286 души, или 3.0 и 0.7% (фиг. 1). Лицата, които са посочили, че не могат да определят, са 4 736 (1.4%). Отговор „Не желая да отговоря“ са отбелязали 13 194, или 3.8% от отговорилите лица.

Фиг. 1. Структура на населението по самооценка на здравето към 7 септември 2021 г. в област Бургас

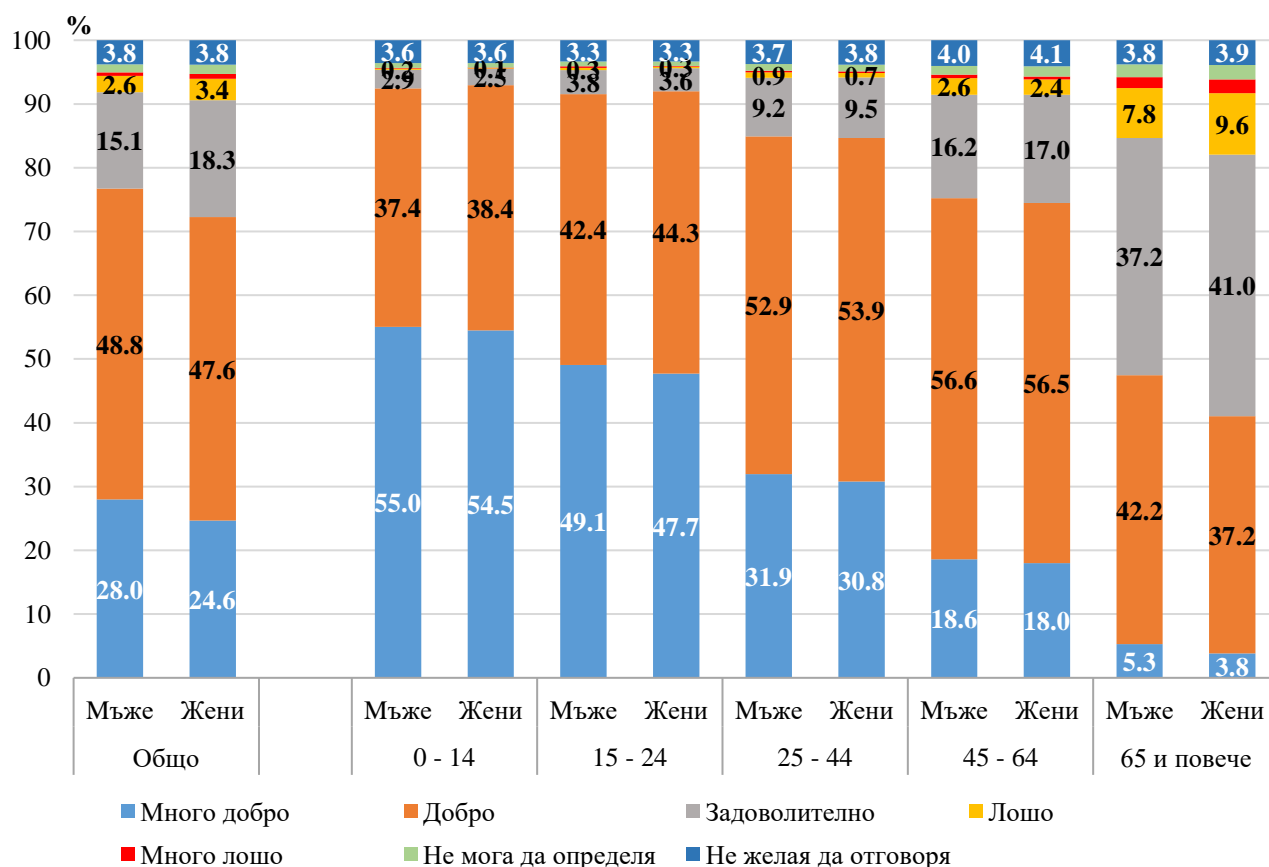

Самооценката на здравето в голяма степен зависи от пола и възрастта на лицата (фиг. 2). Мъжете са по-позитивни и по-често определят здравето си като много добро и добро (76.7%) в сравнение с жените (72.2%). Няма разлика по пол при лицата, които не желаят да отговорят на въпроса - съответно по 3.8% за мъжете и жените. Не могат да определят здравето си 1.3% от мъжете и 1.5% от жените, отговорили на въпроса.

Възрастта оказва съществено влияние при даваната самооценка на здравето. За децата на възраст 0 - 14 години като много добро или добро е оценено здравето на 92.5% от момчетата и на 92.9% от момичетата.

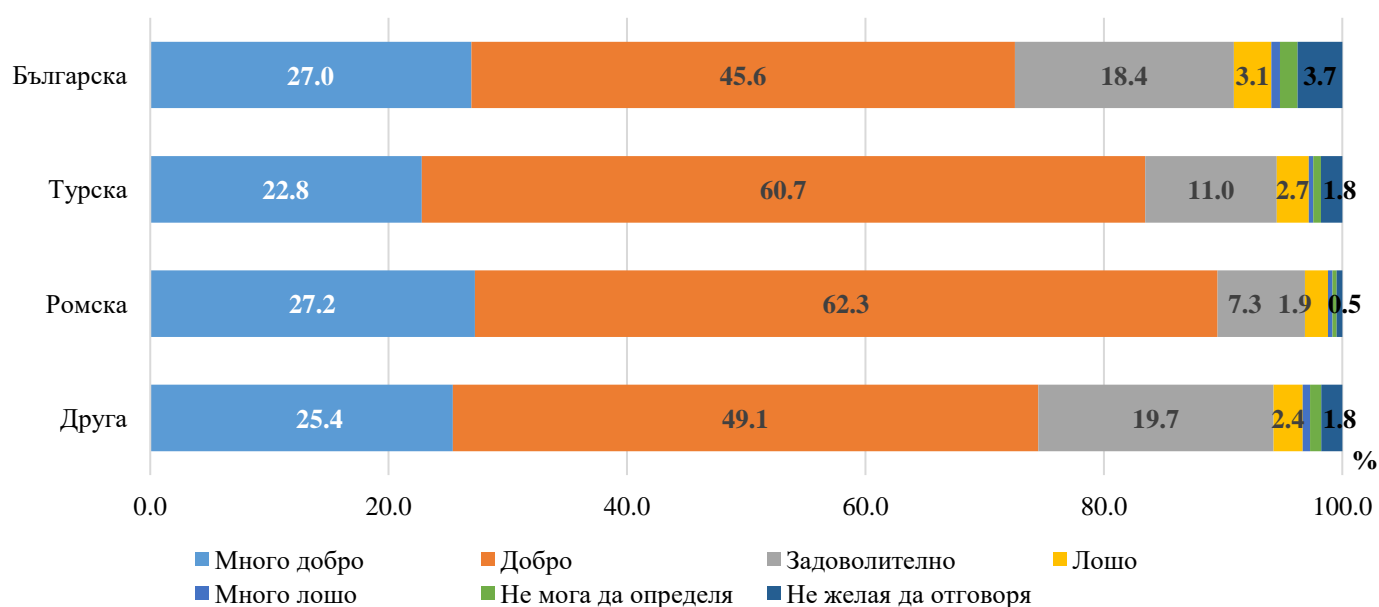
С повишаването на възрастта намалява броят и съответно делът на населението с добро или много добро здраве, а се увеличават лицата, които оценяват здравето си като задоволително, лошо и много лошо. Сред най-възрастните, на 65 и повече години, като много добро и добро оценяват здравето си 47.4% от мъжете и 41.0% от жените. Задоволително е то за 37.2% от мъжете и 41.0% от жените. В тази възрастова група най-голям е делът на лицата, които оценят своето здраве като много лошо - 1.7% от мъжете и 2.1% от жените, отговорили на доброволния въпрос.

Фиг. 2. Самооценка на здравето по пол и възрастови групи към 7 септември 2021 г. в област Бургас

Значителни са различията в самооценката на здравето в зависимост от етническата група, към която се определят преброяваните лица. Определените се като българи са най-критични при самооценката на своето здраве. В сравнение с останалите етноси сред тях най-малък е дялът на лицата, определящи здравето си като добро или много добро (72.5%). Като задоволително оценяват здравето си 18.4% от самоопределените се като българи, а 3.9% - като лошо или много лошо. В тази група са най-големи дяловете на тези, които не могат да оценят здравето си (1.5%) или не желаят да отговорят на въпроса (3.7%).

**Фиг. 3. Самооценка на здравето по етнически групи
 към 7 септември 2021 г. в област Бургас**

Най-позитивни са лицата от ромския етнос, 89.5% от които определят здравето си като много добро или добро. В сравнение с останалите етноси в страната сред ромите са най-ниски дяловете на лицата, определящи здравето си като задоволително (7.3%), лошо или много лошо (2.3%), както и дялът на тези, които не желаят да отговорят на въпроса (0.5%). Само 0.3% от ромите не могат да оценят своето здраве.

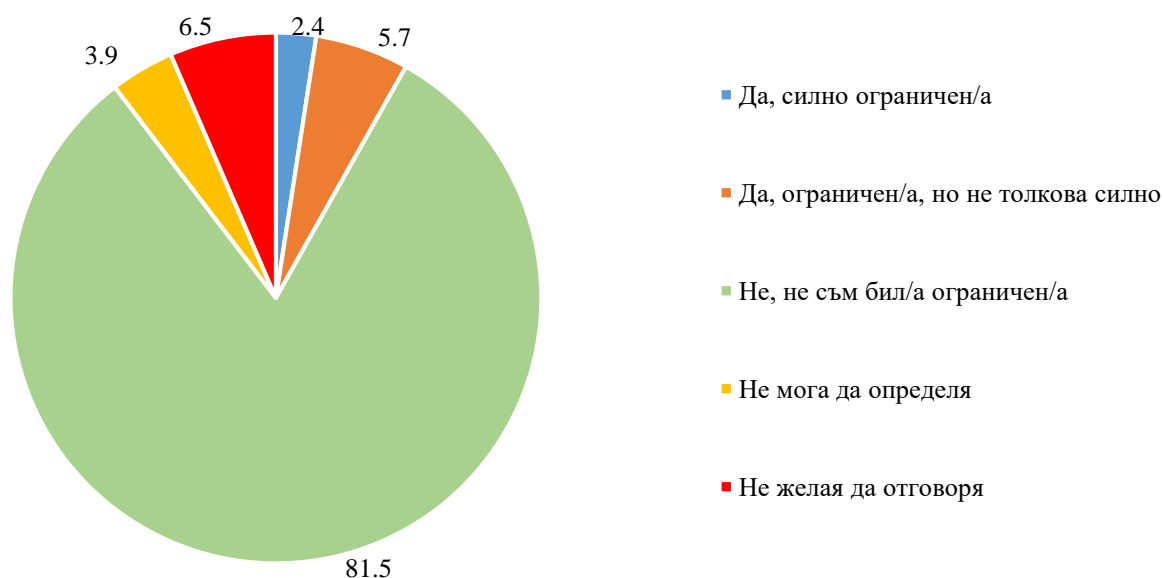
Лица с ограничения

Самооценката на здравето е обобщаваща характеристика, която може да бъде допълнена с информация за лицата с ограничения поради здравословен проблем през последните шест и повече месеца. Двата въпроса трябва да се разглеждат независимо един от друг, тъй като невинаги наличието на ограничение води до отрицателна самооценка на здравето, особено в младите възрасти.

Към 7 септември 2021 г. 8 442 души, или 2.4% от лицата, отговорили на доброволния въпрос, са били **силно ограничени** при извършване на обичайните за хората дейности поради здравословен проблем през последните шест и повече месеца (фиг. 4). **Ограничени, но не толкова силно**, са били

19 772, или 5.7%. **Не са били ограничени** 281 787 души, или 81.5%. **Не могат да определят** 13 479 души, или 3.9%, а 22 455, или 6.5% от лицата **не желаят да отговорят на въпроса**.

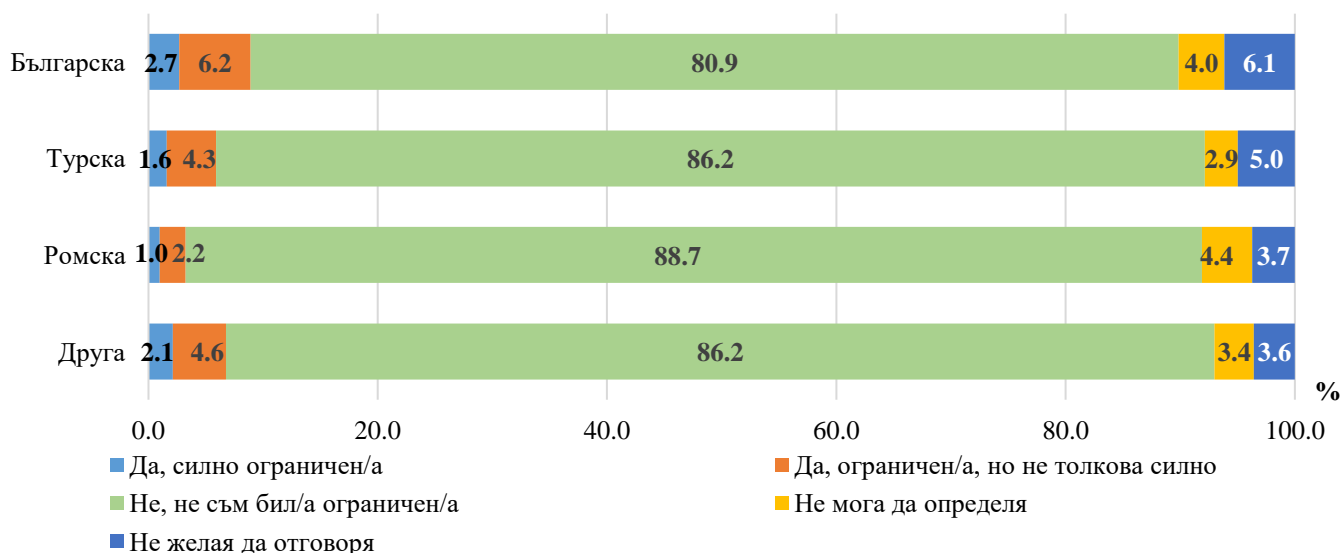
Фиг. 4. Относителен дял на лицата с ограничения през последните шест и повече месеца поради здравословен проблем към 7 септември 2021 г. в област Бургас

Ранжирането на етническите групи по структурата на лицата с ограничения през последните шест и повече месеца поради здравословен проблем е сходно на самооценката на здравето. Сред лицата от българския етнос 80.9% не са били ограничени в своята ежедневна дейност през последните шест и повече месеца поради здравословен проблем. Относителните дялове на лицата, изпитващи силни (2.7%) и не толкова силни ограничения (6.2%), са по-големи в сравнение с тези сред останалите етнически групи на населението. Тук по-големи са и дяловете на лицата, които не желаят да отговорят на въпроса, и на тези, които не могат да определят наличие на ограничение в дейността си.

Без ограничения в ежедневната си дейност са близо 86.2% от турската етническа група и 88.7% от ромската. За тази категория лица сред останалите етнически групи относителният дял е 86.2%. Ограничения (силно и не толкова силно) изпитват 5.9% от турската етническа група и 3.2% от ромите. За лицата от останалите етноси делът е 6.8%.

Фиг. 5. Относителен дял на лицата с ограничения през последните шест и повече месеца поради здравословен проблем по етнически групи към 7 септември 2021 г. в област Бургас

Хора с увреждания

Хора с увреждания са лицата с трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане, освидетелствани от ТЕЛК/НЕЛК. Съгласно националното законодателство степента на трайно намалена работоспособност, съответно видът и степента на увреждане се определят в проценти спрямо възможностите на здравия човек.

1. Лица с увреждания по трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане към 7 септември 2021 г. в област Бургас

Трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане	Брой	Структура - %
На 16 и повече години - общо	23357	100.0
До 50%	2553	10.9
От 50 до 70%	9266	39.7
От 71 до 90%	6687	28.6
Над 90%	4851	20.8
Деца - общо	1171	100.0
До 50%	133	11.4
От 50 до 70%	421	36.0
От 71 до 90%	341	29.1
Над 90%	276	23.6

Към 7 септември 2021 г. призната трайно намалена работоспособност или степен на увреждане имат 24 528 лица. От тях 1 171 са деца, а 23 357 са лицата на възраст 16 и повече навършени години (табл. 1)¹.

Сред лицата на възраст 16 и повече години в структурата по степен на трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане най-голям е броят и съответно относителният дял на лицата в групата от 50 до 70% - 9 266, или 39.7% от лицата с увреждания, за които има налична информация по този въпрос. Следва групата от 71 до 90%, в която се отнасят 6 687 лица, или 28.6%. Групата с най-тежки увреждания - над 90%, включва 4 851 лица на възраст 16 и повече години, или 20.8% от лицата с увреждания в тази възрастова група. Най-малък е дялът на лицата с до 50% трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане - 2 553, или 10.9%.

Разпределението на децата по степен на увреждане показва, че най-многобройна е групата на тези с 50 до 70% вид и степен на увреждане - 421, или 36.0% от децата с увреждания. Следва групата от 71 до 90% - 341 деца, или 29.1%. С най-тежки увреждания - над 90%, са 276 деца, или 23.6%, а най-малобройна е групата на децата с до 50% вид и степен на увреждане - 133, или 11.4%.

За анализ на броя на хората с увреждания по различни социално-демографски характеристики се изчисляват коефициенти на интензитет. Показателят представлява отношение на броя на лицата с увреждания на 1 000 души от съответното население, отговорили на въпроса.

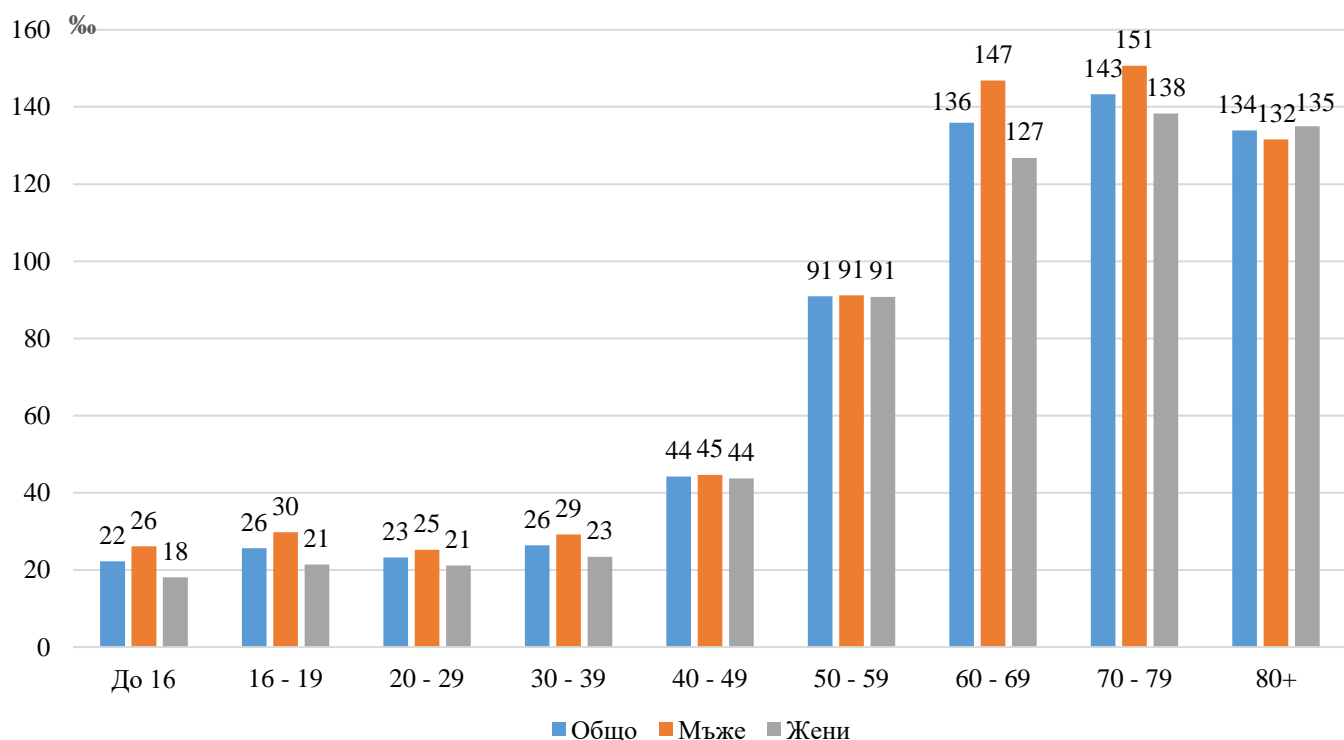
Към 7 септември 2021 г. **на всеки 1 000 души на възраст 16 и повече години 79 са с увреждания.** По-висока е стойността на коефициента за жените (80 на 1 000 жени), отколкото за мъжете (79 на 1 000 души от съответното население). Сред момчетата на възраст до 16 години на 1 000 момчета 26 са с увреждане. За момичетата показателят е 18 на 1 000 души от съответното население.

С нарастване на възрастта се увеличава броят на лицата с увреждания (фиг. 6). При лицата до 16 години на 1 000 души 22 са с увреждания, докато сред възрастното население на 80 и повече години показателят е 134 на 1 000.

Най-голям е абсолютният брой на лицата с трайно намалена работоспособност или степен на увреждане във възрастовата група 60 - 69 години - 6 862 лица. На 1 000 души от населението в тази възрастова група 136 са с увреждания.

¹ Разпределението на лицата по възраст е съгласно националното законодателство.

Фиг. 6. Лица с увреждания по пол и възрастови групи на 1 000 души от населението към 7 септември 2021 г. в област Бургас

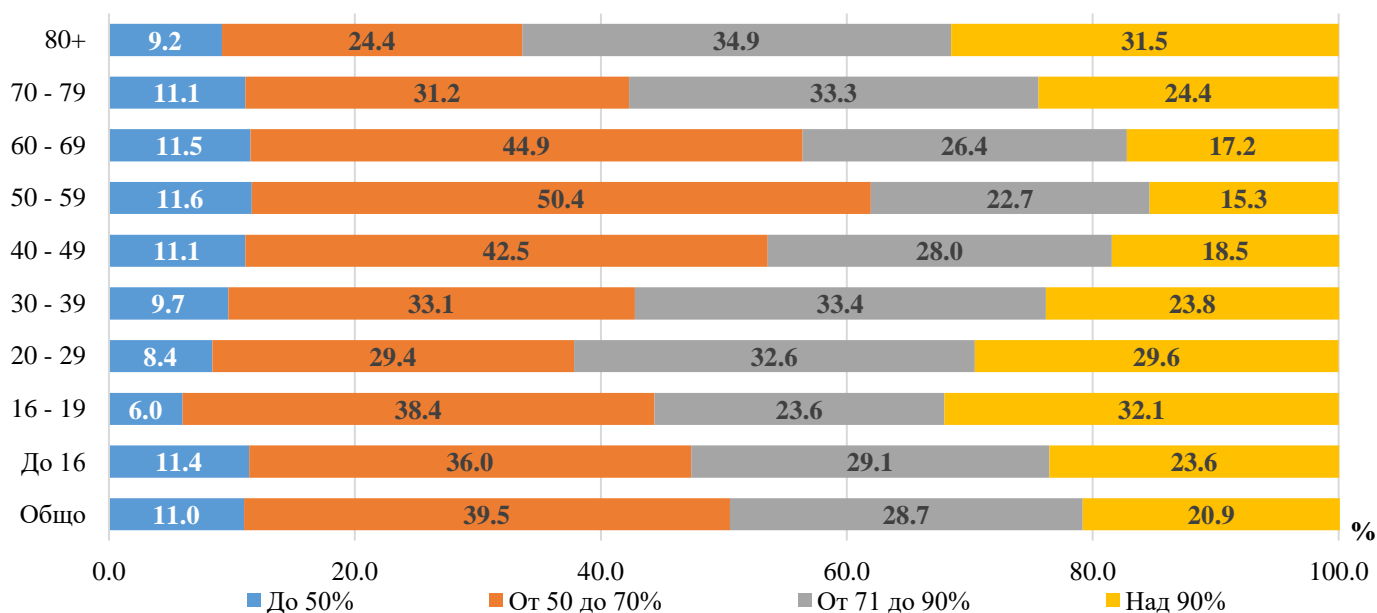

С нарастването на възрастта се променя и структурата на хората с увреждания в зависимост от степента на увреждане (фиг. 7). Във всички възрастови групи с най-малки относителни дялове са лицата, за които е установена най-ниска степен (до 50%) на намалена работоспособност. С увеличаването на възрастта намалява дялът на хората, които имат до 50% трайно намалена работоспособност или степен на увреждане, като сред най-възрастните - на 80 и повече години, този дял е 9.2%.

Лицата с трайно намалена работоспособност от 50 до 70% са с най-голям относителен дял във възрастите 50 - 59 години (50.4%), 60 - 69 години (44.9%) и 40 - 49 години - 42.5%.

Групата с най-висок процент трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане (над 90%) общо за областта съставлява 20.9% от всички лица с увреждания. Най-нисък е дялът ѝ във възрастовата група 50 - 59 години (15.3%), а най-голям - от 16 до 19 години (32.1%).

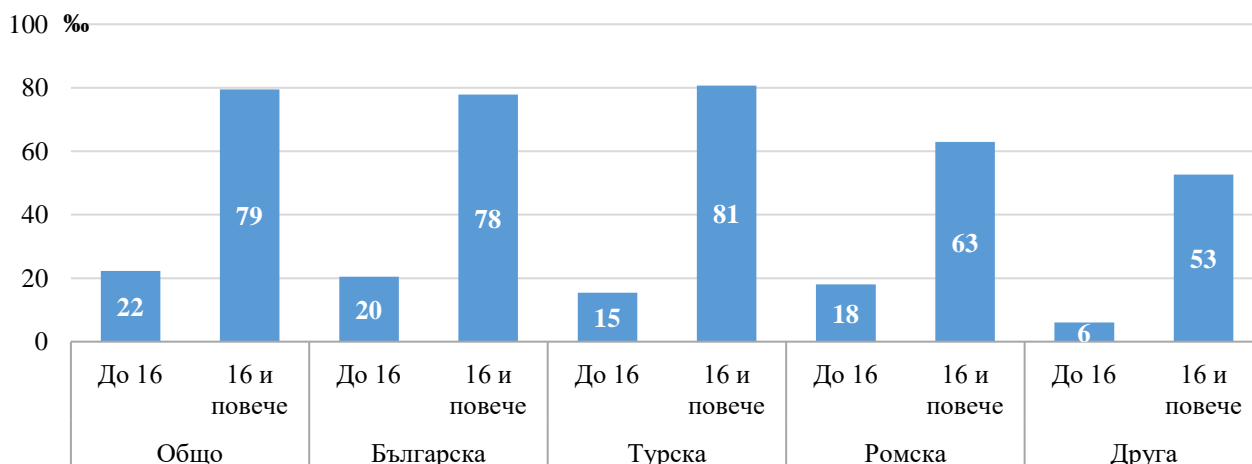
Фиг. 7. Лица с увреждания по възраст и процент загубена работоспособност/вид и степен на увреждане към 7 септември 2021 г. в област Бургас

Хора с увреждания и етнос

Сред лицата на възраст 16 и повече години в зависимост от етническата група, към която се самоопределят, най-висок е интензитетът за турската етническа група - 81 на 1 000 са лица с увреждания (фиг. 8). Сред българите на 1 000 души от населението на възраст 16 и повече години за 78 са установени увреждания. При ромите този показател е 63 на 1 000 души от населението на тази възраст. Най-ниска е стойността на коефициента за лицата, самоопределили се към други етнически групи - 53 на 1 000 души.

Фиг.8. Лица с увреждания по етнос и възрастови групи на 1 000 души от населението към 7 септември 2021 г. в област Бургас

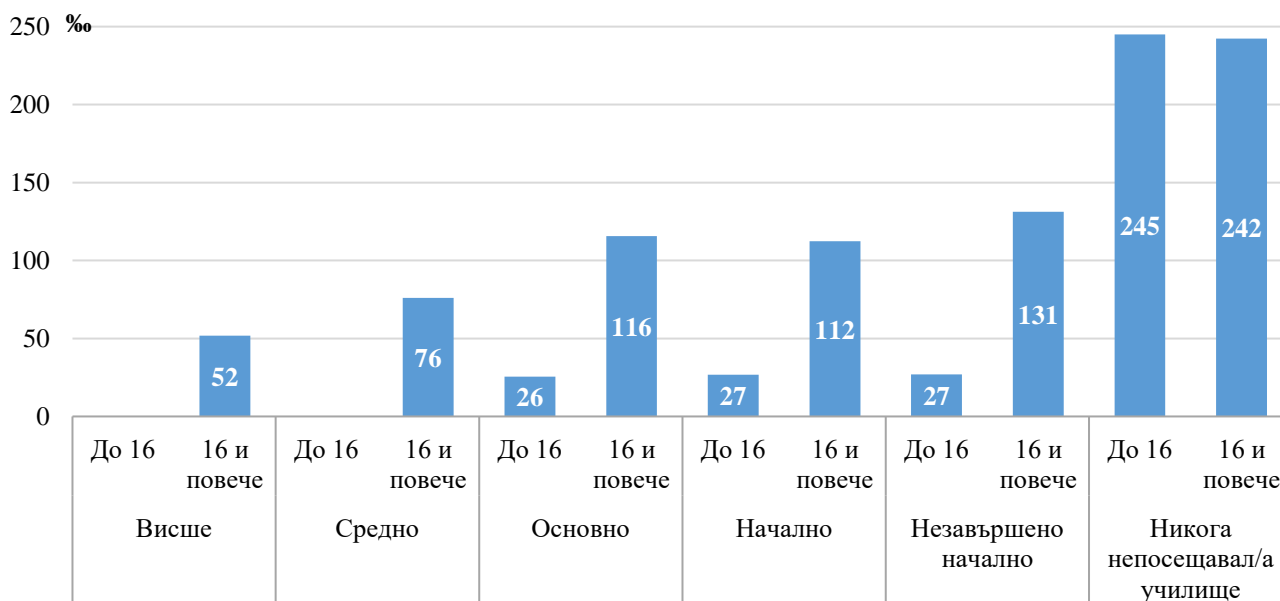
При децата най-висок е коефициентът на разпространение на уврежданията за българската етническа група - 20 на 1 000 деца са с увреждания. Сред децата от ромския етнос интензитетът е 18 на 1 000, като стойността му е по-висока от този за турската етническа група (15 на 1 000). Както при лицата на възраст 16 и повече години и при децата най-малко са с увреждания сред самоопределилите се към друг етнос.

Хора с увреждания и образование

Данните от Преброяване 2021 показват, че лицата с увреждания са с по-ниско образователно ниво в сравнение с тези, които нямат увреждания (фиг. 9). Към 7 септември 2021 г. най-много лица с призната трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане има сред никога непосещавалите училище както за децата (245 на 1 000), така и за лицата на възраст 16 и повече години (242 на 1 000). Сред населението с незавършено начално образование на 1 000 души над 16 години 131 са с увреждания, а при децата - 27. Сходни са коефициентите на интензитет и за лицата с начално и основно образование.

Много по-нисък е интензитетът на хората с увреждания, сред населението, което има по-висока степен на завършено образование. На 1 000 лица на възраст 16 и повече години със средно образование 76 имат намалена работоспособност/степен на увреждане. Най-ниско е равнището на този показател за лицата, които имат висше образование - 52 лица с увреждания на 1 000 души от висшистите сред населението на възраст 16 и повече години. Установените различия в разпространението на уврежданията сред населението с различна образователна степен може да се обясни с обстоятелството, че настъпилите увреждания на хората ограничават техните възможности за придобиване на по-високо образование и от друга страна, хората с по-ниско или без образование са изложени на по-голям риск за увреждане на здравето им в тяхната трудова заетост.

Фиг. 9. Лица с увреждания по степен на завършено образование и възрастови групи на 1 000 души от населението към 7 септември 2021 г. в област Бургас

Икономическа активност на хората с увреждания

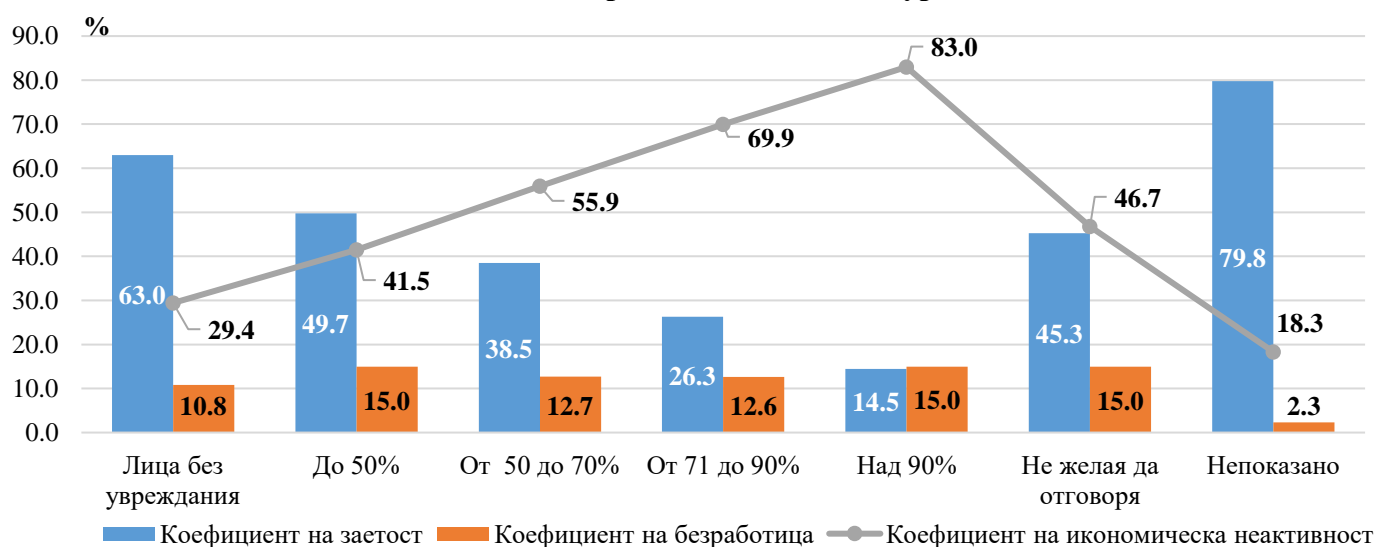
Данните за икономическите характеристики на населението се отнасят до положението на лицата на пазара на труда през седмицата, предхождаща критичния момент на преброяването - 31 август - 6 септември 2021 година. При изчисляване на показателите за сравнения и за анализа на пазара на труда на хората с увреждания е използвана съвкупността на лицата на възраст 16 - 64 години, отговорили на въпроса за наличие на трайно намалена работоспособност.

Налице са значителни различия по отношение на участието на пазара на труда на лицата със и без увреждания. Икономически активни са 4 718 лица с увреждания на възраст 16 - 64 години, като коефициентът на икономическа активност е 37.2%². Икономически активни са 36.2% от мъжете и 38.2% от жените с увреждания.

Очаквано, най-висока е заетостта³ (49.7%) сред лицата, освидетелствани с до 50% трайно намалена работоспособност (фиг. 10), а най-нисък (14.5%) е показателят за лицата в групата над 90%.

Хората с увреждания по-често са икономически неактивни в сравнение с хората, които нямат увреждания на здравето. Коефициентът на икономическа неактивност сред лицата без увреждания е 29.4%, докато сред лицата с намалена работоспособност до 50% е 41.5% и достига 83.0% сред хората с над 90% намалена работоспособност. Коефициентът на безработица на лицата с намалена работоспособност е в границите между 12.6% за лицата от групата с от 71 до 90% намалена работоспособност до 15.0% за тези от групите с установена до 50% и над 90% намалена работоспособност.

Фиг. 10. Коефициенти на заетост, безработица и икономическа неактивност на лицата на възраст 16 - 64 години по трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане към 7 септември 2021 г. в област Бургас

² Изчислява се като относителен дял на икономически активното население (работната сила) от общото население в съответната група.

³ Коефициентът на заетост представлява относителният дял на заетите лица от общото население в съответната група.

Графикът за публикуване на данните може да намерите на следния линк: [Календар за публикуване на данните от Преброяване 2021 | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#). Основни данни от преброяването ще бъдат публикувани в Информационна система ИНФОСТАТ, както и ще бъдат предоставяни по заявки на потребители в съответствие със Списъка на стандартните статистически показатели и Правилника за предоставяне на статистически продукти и услуги.